

EVLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE EVLİLİKTE KADINA YÖNELİK ŞİDDET İLİŞKİSİNİN BELİRLENMESİ

Determination Of The Attitude Of Married Individuals With Regarding Gender Roles And The Relationship Of Violence Against Women In Marriage

Dr. Öğretim Üyesi. Sabahat COŞKUN

Şeyh Edebalı Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bilecik/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9063-2778>

ÖZET

Bu araştırma, evli bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile kadına yönelik şiddet ilişkisinin belirlenmesi ve tutumlar üzerinde sosyo-demografik değişkenlerin etkisinin ortaya konması amacıyla yapılmıştır. Kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini, bir üniversitede görev yapan 76 kadın ve 112 erkek olmak üzere toplam 188 evli birey oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, Katılımcıların tanıtıcı özellikleri ile ilgili Veri Toplama Formu, Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği (TCRTÖ) ve Evlilikte Kadına Yönelik Şiddetle İlişkin Tutum Ölçeği (EKYŞTÖ) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, evli bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutumu arttıkça, evlilikte kadına yönelik şiddet eğilimine ilişkin tutumun azaldığı tespit edilmiştir ($r=-0.344$, $p=0.001$). Ayrıca evli kadınların TCRTÖ ile EKYŞTÖ puanları arasında zayıf derecede, negatif yönlü ($r=-0.422$, $p=0.001$), evli erkeklerin TCRTÖ ile EKYŞTÖ puanları arasında da çok zayıf derecede, negatif yönlü ($r=-0.195$, $p=0.039$) ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Erkeklerin kadınlara göre evlilikte kadına yönelik şiddeti özellikle de sözel şiddeti daha kabul edebilir bulurken, erkek ve kadınların fiziksel şiddet ve ayrılmaya ilişkin benzer tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak, kadınların erkeklere göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Verilerin analizinde, örneklem sayısı göz önünde bulundurularak normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleriyle belirlenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde; Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde Spearman korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Araştırma sonuçları doğrultusunda evlilikte kadına yönelik şiddet açısından riskli olan grupların tespit edilmesi, eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolünü benimseyen bir kültür doğrultusunda kadına yönelik şiddete karşı toplumun her kesimine farkındalık geliştirme eğitim programlarının ve müdahalelerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: evli bireyler, evlilikte kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet, tutum,

ABSTRACT

This study was conducted to determine the relationship between attitudes towards gender roles of married individuals and violence against women and to reveal the effect of sociodemographic variables on attitudes. It is a cross-sectional study. The sample of the study consists of a total of 188 married individuals, 76 women and 112 men working at a university. The study data were collected using a Descriptive Characteristics of the Participants, Social Gender Roles Attitude Scale (SGRAS) and The Attitudes Towards Violence Against Women in Marriage Scale (ATVAWMS). According to the results of the research, it was determined that as the egalitarian attitude of married individuals towards gender roles increases, the attitude towards violence against women in marriage decreases ($r=-0.344$, $p=0.001$). The study found a weak and negative correlation between SGRAS and ATVAWMS for the married women ($r=-0.422$, $p=0.001$), and a very weak, negative and significant correlation between SGRAS and ATVAWMS for the married men ($r=-0.195$, $p=0.039$). While men find violence against women, especially verbal violence, more acceptable than women, it has been determined that men and women have a similar attitude towards physical violence and separation. In addition, it has been found that women have a more egalitarian attitude towards gender roles than men. The Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk tests were used to determine whether the data were normally distributed based on the sample size. In evaluating the data; Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis H tests were used. Spearman correlation coefficient was used to determine the relationships between scales. In line with the results of the research, it is recommended to identify groups at risk in terms of violence against women in marriage, and to carry out awareness-raising training programs and interventions for all segments of the society against violence against women in line with a culture that adopts an egalitarian gender role.

Keywords: married individuals, violence against women in marriage, gender, attitude

1.GİRİŞ

Evli bireyler arasında yaşanan şiddet, her ne kadar iki kişi arasında geçen bir olay olarak görünse de nedenleri araştırıldığında toplumsal yapı ve bileşenlerini içeren, sonuçları kadınları hem bireysel hem de toplumsal olarak etkileyen bir olgudur (Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003). Cinsiyeti biyolojik özelliklerimiz belirlerken, toplumsal cinsiyeti kültür belirlemektedir (Aytaç & Öngen, 2013). Toplumsal cinsiyet; toplumun bireyi nasıl gördüğü, algıladığı ve beklentileri ile ilgili bir kavramdır. Ayrıca toplumun bireylere yüklediği rol, görev ve sorumlulukları da ifade eder. (Kılıç vd. 2014). Biyolojik cinsiyetin aksine, toplumsal cinsiyet, sosyal bir yapılandırma neticesinde oluşmaktadır ve değiştirilebilir (Aytaç & Öngen, 2013). Toplum kadına; ev işlerinde sorumlu olma, temizlik, bakım, yeme gereksinimlerini karşılama (Kılıç ve ark 2014) erkeklere ise; evi geçindirme, evin reisi olma gibi geleneksel rol ve sorumlulukları yüklemiştir (Sis Çelik vd. 2014). Kadının eğitim ve ekonomik durumu hangi düzeyde olursa olsun, kadın hiçbir alanda (mesleki, siyasi vb.) erkek kadar fırsatlara sahip olmayan, erkeğin sözüne itaat etmek zorunda kalan, pasif ve güçsüz biri olarak nitelendirilirken, erkek ise birçok alanda kadına hükmetme hakkı olan atik ve güçlü bir kişi olarak nitelendirilmektedir (Kılıç vd. 2014; Gölge vd. 2016). Toplumsal yaşamda erkek egemen yapı, aile içi yaşamı disipline etmekte ve kontrol altına almaktadır. Dolayısıyla, eğer erkek kadından beklediği rol ve sorumlulukları yerine getirmese kadına yönelik baskı ve/veya şiddet uygulayabilmektedir. (Cankurtaran Öntaş & Saygı Doğru, 2015). Küresel kadına yönelik şiddet verileri, her üç kadından birinin hayatının bir noktasında yakın partner şiddeti yaşadığını göstermektedir (World Health Organization, 2013). Kadına uygulanan baskı ve şiddet kadının erkeğin sözünden çıkması, onayı olmadan çalışması, erkekten daha çok ücret alması, giyinmesi, dışarıya çıkıp sosyal ortamlarda bulunması, para harcaması vb. nedeniyle ortaya çıkabilmektedir (Cankurtaran Öntaş & Saygı Doğru, 2015). Literatürde, ataerkil aile yapılarının şiddeti normalleştirerek kadınların hatta çocukların itaat etmesini sağlayan bir güç ortamı yarattığını belirtmektedir. Ayrıca, ataerkil aile yapılarının erkeklerin kadınlara üstünlüğünü korumak için toplumsal beklentileri şekillendirdiği de ifade edilmektedir (Boonzaier & de la Rey, 2004).

Feminist teoride (yasal olarak onaylanmasa da) de, kadın-erkek arasında yatan eşitsizlik kültürünün temelinde toplumsal cinsiyet rollerinden ve sosyal normlardan kaynaklandığı ileri sürülmektedir. Ataerkil kültür yapılarında, evlilik ve aile içinde cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel görüşlerin, erkeklerin kadınlardan üstün olduğu, erkek gücünün yaratıldığı ve devam ettirildiği, kadına yönelik baskı sonucu kadına yönelik şiddetin olduğu, aile içindeki bu şiddetin meşrulaştırıldığı iddia edilmektedir (Dekel vd. 2019).

Cinsiyete dayalı şiddet” kadınların sadece kadın oldukları için orantısız bir biçimde maruz kaldıkları şiddettir. Ayrıca, bu şiddet insan hakları ihlali ve kadına yönelik ayrımcılığın bir şekli olarak görülmektedir (Dekel vd. 2019; Bulut, 2015; Cankurtaran Öntaş & Saygı Doğru 2015). “Aile” çatısının bireylerin rızası ile kurulmuş olması ve “kamu” alanı dışında görülmesi ailede yaşanan kadına yönelik şiddetin toplumsal cinsiyete dayalı olduğu hakikati toplum tarafından yok sayılabilmektedir (Cankurtaran Öntaş & Saygı Doğru, 2015). Hatta aile üzerinde etkili olan toplumsal normlar, aile içinde yaşanan şiddet olaylarının gizlenmesi gerektiğini savunmaktadır (Gölge ve ark 2016). Kadının kendini en güvende hissettiği kendi evi içerisinde en yakını tarafından şiddette maruz kalması, kadınların kendine olan özgüvenlerini yok etmekte, fiziksel ve zihinsel sağlıklarını olumsuz etkilemekte hatta ölümlerine neden olmaktadır (Kepir-Savoly vd. 2015; Acar, 2019; Gölge vd. 2016; Kılıç vd. 2014). Özellikle partner şiddetinin kadın cinayetleri için önemli bir risk faktörü olduğu ve tüm kadın cinayetlerinin %38’ini yakın partnerleri tarafından işlendiği belirtilmektedir (World Health Health Organization vd. 2013). Araştırmaların ortaya koyduğu bir acı tablo da partner cinayet kurbanlarının yaklaşık %45’inin, parteri tarafından meydana gelen bir yaralanma sonucu tedavi görmek amacıyla ölümlerinden 2 yıl önce/içinde sağlık hizmetine başvurdukları görülmüştür (Educate Investigators, 2019s). Toplum tarafından uzun yıllar kadına yönelik şiddet sosyal bir konu olarak görülmüş ve sağlık hizmetleri kapsamında ele alınmamıştır. Ancak şiddete maruz kalan kadınların ilk başvurdukları yerlerden biri sağlık kurum ve kuruluşları, yaşadıklarını en iyi anlatacakları ve aile dışında yardım alabilecekleri kişiler ise sağlık personelleridir (Dişsiz vd. 2008). Literatürde, aile içinde şiddete maruz kalan kadınların yaklaşık %43’ünün ilk olarak sağlık hizmetlerinden yardım istedikleri bildirilmektedir (Davas Aksana vd. 2011).

Kadına yönelik aile içi şiddet birçok ülkede ve Türkiye’de de önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır (Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003). Aile içinde kadına yönelik uygulanan şiddet; ataerkil düzenin sürdürülmesinde en etkin araç olarak görülmektedir (Dekel vd. 2019). Toplumsal cinsiyet rolleri ile kadına yönelik şiddet arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bazı çalışmaların olduğu görülmektedir (Atilla Demir &

Nam, 2015). Baykal (2008)'in üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada, babasının annesine hiç fiziksel şiddet uygulamadığını belirtenlerin, babasının annesine fiziksel şiddet uyguladığını belirtenlere göre toplumsal cinsiyet tutumlarının daha eşitlikçi oldukları görülmüştür. Ateş (2017)'in üniversite öğrencilerinde yaptığı çalışmada, kadına yönelik şiddet ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu gösterilmiştir. Demir (2019)'in evli kadın ve erkeklerde yaptığı çalışmada ise, kadın ve erkeklerde eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısı arttıkça, kadına yönelik şiddeti kabul etmeyen tutumların arttığı belirlenmiştir.

Sonuç olarak, literatürlerde vurgulandığı gibi toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar kadına yönelik şiddete neden olan önemli bir faktördür. Ancak ülkemizde özellikle evli bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile evlilikte kadına yönelik şiddet deneyimleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan araştırmaların sınırlı olduğu, var olan araştırmaların ise daha çok üniversite öğrencileri ile yürütüldüğü görülmektedir.

Bu çalışmada, iki tutum ölçeği kullanılarak evli bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar arasındaki ilişki ortaya konarak literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, öncelikle toplumsal cinsiyet rolleri ve evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları belirlemek ve tutumlar üzerinde demografik özelliklerin (özellikle cinsiyetin) etkisini ortaya koymak hedeflenmiştir. Çalışmamızda bu amaca yönelik şu alt problemler oluşturulmuştur:

- 1- Araştırmaya katılan evli bireylerin sosyo-demografik özellikleri nelerdir?
- 2- Katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ve alt boyutlarına ilişkin tutumları nasıldır?
- 3- Katılımcıların evlilikte kadına yönelik şiddete ve alt boyutlarına ilişkin tutumları nasıldır?
- 4- Katılımcıların cinsiyet ile evlilikte kadına yönelik şiddet ve alt boyutlarına ilişkin tutumları arasında bir fark var mıdır?
- 5- Katılımcıların cinsiyet ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları arasında bir fark var mıdır?
- 6- Katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu ile evlilikte kadına yönelik şiddet tutumu arasında bir ilişki var mıdır?
- 7- Erkek katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu ile evlilikte kadına yönelik şiddet (ve alt boyutları) tutumu arasında nasıl bir ilişki var mıdır?
- 8- Kadın katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu ile evlilikte kadına yönelik şiddet (ve alt boyutları) tutumu arasında nasıl bir ilişki var mıdır?
- 9- Erkek katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu ile bazı sosyo-demografik özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?
- 10- Kadın katılımcıların toplumsal cinsiyet rolleri tutumu ile bazı sosyo-demografik özellikler arasında bir ilişki var mıdır?
- 11- Erkek katılımcıların evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumu ile bazı sosyo-demografik özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?
- 12- Kadın katılımcıların evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ile bazı sosyo-demografik özellikler arasında bir ilişki var mıdır?

2.YÖNTEM

2.1.Araştırma Tipi

Bir üniversitede görev yapan evli bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile kadına yönelik şiddet ilişkisinin belirlendiği bu çalışmada analitik araştırma yöntemlerinden kesitsel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini, 18-65 yaş aralığında olan evli erkek ve kadınlar oluşturmaktadır. Çalışmaya 76'sı kadın, 112'si erkek olmak üzere toplam 188 kişi katılmıştır. Örneklemi 18-65 yaş aralığında olması, okur-yazar, evli ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmaları çalışmaya dahil edilme kriteri olarak belirlenmiştir. Katılımcılar, bir üniversitede görev yapan evli bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların %40.4 (n=76)'ü kadın, %59.5 (n=112)'i ise erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 37.99±7.63 yıl olup, yaş aralığı 22-58 yıl olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması 36.73±6.89, erkeklerin yaş ortalaması 38.84±8.01 olarak saptanmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında, araştırmacı tarafından hazırlanan “Katılımcıların kişisel bilgi formu” ve Sakallı-Uğurlu ve Ulu tarafından geliştirilen “Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeği (EKYŞTÖ)” ve Zeyneloğlu tarafından geliştirilen “Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği (TCRTÖ)” kullanılmıştır.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan bu formda, katılımcıların sosyodemografik bilgilerinin yanı sıra, katılımcıların evlenme biçimi, sahip olduğu çocuk sayısı, erkek katılımcıların eşleri hamile olduklarında, kadınların ise kendi hamileliklerinde bebeklerin cinsiyeti hakkındaki duygularına dair sorular yer almaktadır.

2.3.2. Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeği: Sakallı-Uğurlu ve Ulu (2003) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek; “sözel şiddete tolerans”, “fiziksel şiddete ilişkin tutumlar” ve “ayrılmaya ilişkin tutumlar” olmak üzere üç alt boyuttan ve toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerden 5 tanesi Briere (1987) tarafından geliştirilmiş olan “Evliliğin Kadınların İstismarına İlişkin Tutumlar” (Attitudes Toward Wife Abuse) ölçeğinden alınmıştır. Briere'nin maddeleri; 4,6,7,8,10,12, Sözel şiddete tolerans; 1,2,5,10,13, Fiziksel ayrılmaya ilişkin tutumlar; 4,7,8,12, Fiziksel şiddete ilişkin tutumlar; 3,6,9,11 maddeleridir. Bu maddelerden 3.,6. ve 9. maddeler ters kodlanmıştır. Bu ölçek 6'lı likert tipi bir ölçek yöntemi ile “1=kesinlikle katılmıyorum”, “2= oldukça katılmıyorum”, “3= biraz katılıyorum”, “4= katılıyorum”, “5= oldukça katılıyorum” ve “6= kesinlikle katılıyorum” şeklinde düzenlenmiş olup, bir-altı arasında değerlendirme puanı içermektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar kadına yönelik şiddetin kabulünü ve ayrılmaya ilişkin olumlu tutumu ifade etmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 13, en yüksek ise 78'dir.

2.3.3. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği (TCRTÖ): Zeyneloğlu'nun bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla 2008 yılında geliştirdiği ölçek, 38 maddeden ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutları, Eşitlikçi cinsiyet rolü; 4,8,12,13,18,20,22,27, Kadın cinsiyet rolü; 1,5,16,19,21,29,31,37, Evlilikte cinsiyet rolü; 2,6,9,10,14,15,26,36, Geleneksel cinsiyet rolü; 3,7,11,17,23,24,25,32, Erkek cinsiyet rolü; 28,30,33,34,35,38 no'lu maddelerden oluşmaktadır. Eşitlikçi cinsiyet rolü boyutu, “kadın ve erkeğin eşit ücret almasını, boşanma durumunda malların eşit paylaşılması” gibi maddeleri, Kadın cinsiyet rolü boyutu “kadınların akşam yalnız başına dışarıda dolaşması, kadınların kadın doktora muayene olması durumu, kadının temel görevinin annelik olmasını” irdeleyen maddeler içerir. Evlilikte cinsiyet rolü boyutu “erkeğin eşini aldatmasının normal olduğunu, kadının hayatıyla ilgili kararları eşinin vermesini, doğum kontrolünün kadının görevi olduğunu, erkek çocuğun kadının değerini arttırdığını, kadının eşiyile tartışmalarında susması gerektiği” gibi yargıları, Geleneksel cinsiyet rolü “eğer erkeğin maddi gücü yeterliyse kadının çalışmamasını, erkeğin evi geçindirmesini, işe alımlarda erkeklerin tercih edilmesini, ev dışı işlerin erkeğe ait olması” gibi maddeleri kapsar. Erkek cinsiyet rolü ise “kazancın kullanılmasına erkeğin karar vermesi, erkeğin statüsü yüksek meslekler edinmesini, gerektiğinde kadının dövülmesini savunan maddeleri kapsamaktadır. Ölçek 5'li likert tipi olup, ölçeğin puanlanmasında, geleneksel tutum gösteren ifadeler için, “Kesinlikle Katılmıyorum= 5”, “Katılmıyorum= 4”, Kararsızım= 3”, “Katılıyorum= 2” ve “Tamamen Katılıyorum= 1” puan verilirken, eşitlikçi tutum gösteren ifadeler için ters puanlama yapılmaktadır. Ölçekten en düşük “38”, en yüksek “190” puan alınmaktadır. Alt ölçeklerden eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolü boyutlarından en düşük “8 puan” en yüksek “40 puan”, erkek cinsiyet rolü boyutundan ise en düşük “6 puan”, en yüksek “30 puan” alınabilmektedir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması, bireyin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip olduğunu, düşük puan ise bireyin geleneksel bir tutuma sahip olduğunu göstermektedir (Zeyneloğlu, 2008).

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli olan etik kurul ve resmi izinler alınmıştır. Katılımcılara öncelikle çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiş onamları alınmıştır. Çalışma hakkında bilgi sahibi olan katılımcılara bilgilerinin gizli tutulacağı konusunda da açıklamalar yapılmıştır. Araştırmacı tarafından oluşturulan anket formunun bir kısmı ülkede ve dünyada yaşanan pandemi dönemi öncesi kapalı zarf içinde katılımcılara teslim edilmiş ve bu şekilde elden teslim alınarak toplanmıştır. Ancak pandemi sırasında veriler etik hassasiyete dikkat edilerek e-posta aracılığıyla toplanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik programı kullanıldı. Sayımla belirlenen değişkenler için sayı ve yüzde, ölçümle belirlenen değişkenler için ortalama, standart sapma, ortanca ve minimum-maksimum değerler kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğunu değerlendirmede örneklem sayısı göz önünde bulundurularak “Shapiro-Wilk” ve “Kolmogorov Smirnov” testi kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiş ve nonparametrik testler ile analiz yapılmıştır. Verilerin analizinde Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H Testi ve Spearman Korelasyon Testi uygulanmıştır. Veriler; %95 güven aralığında, istatistiksel olarak anlamlı p değeri $p < 0,05$ olarak değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde örneklem grubundan toplanan verilerin analiz edilmesi sonrası elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Yapılan veri analizinde demografik bilgilerden (cinsiyet, eğitim durumu), Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği (TCRTÖ)’nin 5 alt boyutundan (eşitlikçi cinsiyet rolü’, ‘evlilikte cinsiyet rolü’, ‘kadın cinsiyet rolü’, ‘erkek cinsiyet rolü’, ‘geleneksel cinsiyet rolü’) ve Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeği’nin üç alt boyutundan (“sözel şiddete tolerans”, fiziksel şiddete ilişkin tutumlar” ve “ayrılmaya ilişkin tutumlar”) alınan değerler karşılaştırılmış, birbiriyle ilişkisel durumlarına bakılarak istatistiksel analiz sonuçları uygun teknikler kullanılarak yansıtılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular araştırmanın amacı doğrultusunda, alt problemlerdeki sırasıyla verilmektedir.

Tablo 1: Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri.

Değişken	Min- Max	Ort±SS
Yaş	22-58	37.99±7.63
Evlenme yaşı	18-50	27.42±4.55
Cinsiyet	Sayı	Yüzde(%)
Kadın	76	40.4
Erkek	112	59.5
Eğitim Düzeyi		
Ortaöğretim	5	2.7
Lise	17	9.0
Üniversite ve Üzeri	166	83.3
Gelir Durumu		
Gelir giderden az	37	19.7
Gelir gidere eşit	112	59.6
Gelir gidenden fazla	39	20.8
Mesleği		
Akademisyen	52	27.7
Memur	105	55.9
Güvenlik personeli	24	12.8
Temizlik personeli	7	3.7
Evlilik süresi		
0-5 yıl	67	35.6
5-10 yıl	40	21.3
10-15 yıl	36	19.1
15 yıl ve üstü	45	23.9
Eşle evlenme biçimi		
Anlaşarak/isteyerek	158	84.0
Görücü usulü	30	16.0

Çocuk sayısı

Bir	89	47.3
İki	69	36.7
Üç	12	6.4
Yok	18	9.5

Cinsiyet hakkındaki duyuları

Sağlıklı olsun cinsiyetin hiçbir önemi yok	147	78.2
Kız olmasını istiyordum, erkek olunca üzülüm.	16	8.6
Erkek olmasını istiyordum, kız olunca üzülüm	7	3.7

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan evli bireylerin yaş ortalaması 37.99 ± 7.63 , evlenme yaş ortalaması 27.42 ± 4.55 ve %40.4'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcıların %83.3'ü üniversite ve lisans üstü mezunu, yarısından fazlasının geliri giderine eşit ve memur olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %35.6'sının evlilik süresi 0-5 yıl, yaklaşık tamamı ilk evliliği olduğunu, büyük çoğunluğu anlaşarak evlendiğini, yaklaşık yarısı bir çocuğu olduğunu, %9.5'i ise çocuğunun olmadığını belirtmiştir. Erkeklerin eşlerinin hamile olduğunda, kadınların ise hamilelik dönemlerinde bebeklerin cinsiyetleri ile ilgili duyuları incelendiğinde; büyük çoğunluğu (%78.2'si) cinsiyetin bir öneminin olmadığını bebeklerin sağlıklı olmasının önemli olduğunu, %3.7'si erkek olmasını istediğini kız olunca üzülüğünü, %8.6'sı kız olmasını istediğini erkek olunca üzülüğünü belirtmiştir (Tablo 1). Ayrıca katılımcıların kadına yönelik şiddetin önlenmesinde sağlık çalışanlarının nasıl bir rol oynaması gerektiği sorusuna; katılımcıların %81,4'ü (n=153) sağlık çalışanlarının şiddete uğrayan kadına danışmanlık verebilecek bilgi ve donanımına sahip olması gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların %18.6'sı (n=35) ise "sağlık çalışanları yerine yasal düzenlemeler ile şiddet davranışı gösteren kişiye ağır cezalar verilerek kadına yönelik şiddetin caydırıcı olması sağlanmalıdır" şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Tablo 2: Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Toplumsal Cinsiyete Rollerine İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Alt Boyutları	Ort±SS	Medyan (Ortanca)	Min	Max
TCRTÖ-1 (Eşitlikçi Cinsiyet Rolü)	31.32±4.80	33.0	10	35
TCRTÖ-2 (Kadın Cinsiyet Rolü)	25.48±3.52	26.0	15	35
TCRTÖ-3 (Evlilikte Cinsiyet Rolü)	33.81±2.98	35.0	24	40
TCRTÖ-4 (Geleneksel Cinsiyet Rolü)	28.94±7.23	29.0	10	40
TCRTÖ-5 (Erkek Cinsiyet Rolü)	25.94±4.18	26.5	10	30
TCRTÖ TOPLAM	149.94±17.87	154.0	84	175

Tablo-2'de görüldüğü gibi, Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeğinden (TCRTÖ) alınan toplam puanlar 84-175 arasında olup, ortancası 154'tür. Bu puan, ölçekten alınan maksimum puana (190) yakından olduğundan, katılımcıların toplumsal cinsiyete ilişkin tutumları eşitlikçi şekilde yorumlanabilir. Ölçek alt boyut puanlarına bakıldığında ise Eşitlikçi Cinsiyet rolü alt boyutundan alınan puan ortalamaları 31.32 ± 4.80 , Evlilikte Cinsiyet Rolü alt boyutundan alınan puan ortalamaları ise 33.81 ± 2.98 dir. Araştırma kapsamına alınan evli bireylerin beş alt boyut puanları arasında en yüksek puan ortalaması, Evlilikte Cinsiyet Rolü alt boyutunda izlenmektedir.

Tablo 3: Katılımcıların Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

EKYŞTÖ ve Alt Boyutları	Ort±SS	Medyan (Ortanca)	Min	Max
Sözel Şiddete Tolerans	8.17±4.03	6.0	5	25
Ayrılmaya İlişkin Tutumlar	14.38±5.84	14.0	4	24
Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumlar	6.53±4.13	4.0	4	24
EKYŞTÖ Toplam	29.09±7.43	30.0	13	61

Tablo-3'de görüldüğü gibi, katılımcıların fiziksel şiddete (6.53 ± 4.13) karşı toleranslarının en az olduğu, evlilik içinde şiddete uğrayan kadınların ayrılmasına ilişkin (14.38 ± 5.84) tutumun ise en yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Katılımcıların Cinsiyete Göre Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumları ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

EKYŞTÖ ve Alt Boyutları	Cinsiyet				Z	p
	Kadın		Erkek			
	Ort±SS	Min/max	Ort±SS.	Min/max		
Sözel Şiddete Tolerans	6.68±3.09	5-25	9.17±4.28	5-24	-4.606	0.001
Ayrılmaya İlişkin Tutumlar	14.26±5.89	4-24	14.47±5.83	4-24	-0.068	0.945
Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumlar	6.22±4.03	4-20	6.71±4.20	4-24	-0.955	0.340
EKYŞTÖ Toplam	27.21±7.19	13-54	30.36±7.35	13-61	-2.691	0.007

Tablo-4'deki Evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar ölçeğinden alınan puanlar cinsiyet açısından incelendiğinde, evli kadın ve erkekler arasında Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeği (EKYŞTÖ) puan ortalaması bakımından istatistiki açıdan anlamlı fark saptanmıştır ($Z=-2.691$, $p=0,007$). Erkeklerin EKYŞTÖ puan ortalaması (30.36 ± 7.35) kadınlardan (27.21 ± 7.19) anlamlı düzeyde daha yüksek bulundu. Bu sonucuna göre erkeklerin kadınlara göre evlilikte kadına yönelik şiddeti daha kabul edici bir tutum sergiledikleri görülmektedir. Erkek katılımcıların (9.17 ± 4.28) kadın katılımcılara oranla (6.68 ± 3.09) sözel şiddete tolerans alt faktöründen daha yüksek puan aldığı görüldü. Benzer şekilde fiziksel şiddete ilişkin tutumda da erkeklerin (6.71 ± 4.20) kadınlara (6.226 ± 4.03) oranla az bir fark olsa da daha yüksek puan aldıkları belirlendi. Evlilikte şiddete uğrayan kadının ayrılmasına ilişkin olumlu tutumda ise kadınların (14.26 ± 5.89) erkeklerle (14.47 ± 5.83) hemen hemen aynı puan ortalamasına sahip olduğu saptandı. Analiz sonuçlarına göre, erkeklerin evlilikteki sözel şiddeti ($Z=-4.606$, $p=0,001$) kadınlara nispeten daha kabul edilebilir buldukları belirlendi. Şiddet sonrasında ayrılmaya ilişkin tutum ($Z=-0.068$, $p=0,945$) ve fiziksel şiddete ilişkin ($Z=-0.955$, $p=0,340$) tutumlar açısından değerlendirildiğinde, erkeklerin ve kadınların benzer tutumlara sahip olduğu belirlendi. Bu sonuç, erkeklerin kadınlara oranla evlilik içi sözel şiddeti daha kabul edilebilir bulur iken, kadın ve erkeklerin fiziksel şiddete ilişkin tolerans ve ayrılmaya ilişkin tutumlarının aynı doğrultuda olduğunu vurgulamaktadır (Tablo 4).

Tablo 5: Katılımcıların Cinsiyete Göre Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

TCRTÖ ve Alt Boyutları	Cinsiyet				Z	p
	Kadın		Erkek			
	Ort±SS	Min/max	Ort±SS	Min/max		
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	31.78±5.77	10-35	31.01±4.02	17-35	-3.271	0.001
Kadın Cinsiyet Rolü	26.15±3.56	18-33	25.02±3.43	15-35	-2.619	0.009
Evlilikte Cinsiyet Rolü	34.75±2.48	24-40	33.18±3.14	24-40	-4.140	0.001
Geleneksel Cinsiyet Rolü	32.40±5.66	17-40	26.58±7.25	10-40	-5.470	0.001
Erkek Cinsiyet Rolü	27.30±3.02	18-30	25.01±4.61	10-30	-3.319	0.001
TCRTÖ TOPLAM	156.80±15.07	118-175	145.29±18.17	84-174	-4.484	0.001

Tablo -5'de görüldüğü gibi araştırma kapsamına giren evli bireylerin cinsiyete göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları incelendiğinde, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların kadınlarda (156.80 ± 15.07), erkeklere (145.29 ± 18.17) göre daha eşitlikçi olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($Z=-4.484$; $p=0,001$). Benzer şekilde TCRTÖ'nün alt boyutları olan eşitlikçi cinsiyet rolü ($Z=-3.271$; $p=0,001$), kadın cinsiyet rolü ($Z=-2.619$; $p=0,009$), evlilikte cinsiyet rolü ($Z=-4.140$; $p=0,001$), geleneksel cinsiyet rolü ($Z=-5.470$; $p=0,001$) ve erkek cinsiyet rolü ($Z=-3.319$; $p=0,001$) kapsamında da kadınların erkeklere göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları belirlenmiştir (Tablo 5).

Tablo 6: Katılımcıların Toplumsal Cinsiyete İlişkin Tutumu ile Evlilikte Kadına Yönelik Şiddet İlişkisi

Değişken	N	r*	p
TCRTÖ Toplam	188	-0.344	0.001
EKYŞTÖ Toplam			

* Spearman Korelasyon analizi

Tablo- 6'da görüldüğü gibi katılımcıların Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ile evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-0.344$, $p=0.001$). Buna göre katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu arttıkça, evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin olumlu tutumun azaldığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan evli bireylerin yaş ile EKYŞTÖ tutumları ($r=0,130$ $p=0.076$), TCRTÖ ($r=0.076$, $p=0.297$) arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Evlenme yaşı ile EKYŞTÖ tutumları ($r=-0.050$, $p=0.499$), arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmez iken, evlenme yaşı ile TCRTÖ ($r=0.202$, $p=0.005$) arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 7: Erkek Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki

EKYŞTÖ Alt Boyutları	r	TCRTÖ
EKYŞT		-0.195
	p	0.039
Sözel Şiddete Tolerans	r	-0.568
	p	0.001
Ayrılmaya İlişkin Tutumlar	r	0.279
	p	0.003
Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumlar	r	-0.311
	p	0.001

Tablo 7’te görüldüğü gibi, evli erkeklerin TCRTÖ toplam puan ortalaması ile EKYŞTÖ toplam puan ortalaması ($r=-0.195$, $p=0.039$) arasında negatif yönlü çok zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. Sözel şiddete tolerans alt ölçeği puan ortalaması ($r=-0.568$, $p=0.001$) arasında negatif yönde orta düzeyde, fiziksel şiddete ilişkin tutum alt ölçeği puan ortalaması ($r=-0.311$, $p=0.001$) arasında da negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki saptanırken, ayrılmaya ilişkin tutum alt ölçeği puan ortalaması ($r=0.279$, $p=0.003$) arasında da pozitif yönde zayıf anlamlı bir korelasyon belirlenmiştir.

Table 8: Kadın Katılımcıların Toplumsal Cinsiyete İlişkin Tutum İle Evlilikte Kadına Yönelik Şiddet İlişkisi

Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum ve Alt Boyutları		TCRTÖ
EKYŞT	r	-0.422
	p	0.001
Sözel Şiddete Tolerans	r	-0.342
	p	0.003
Ayrılmaya İlişkin Tutumlar	r	-0.048
	p	0.681
Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumlar	r	-0.372
	p	0.001

Tablo 8’te görüldüğü gibi, evli kadınların TCRTÖ toplam puan ortalaması ile EKYŞT ölçeği toplam puan ortalaması ($r=-0.422$, $p=0.001$) arasında negatif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. Ayrıca sözel şiddete tolerans alt ölçeği puan ortalaması ($r=-0.342$, $p=0.003$) ve fiziksel şiddete ilişkin tutum alt ölçeği puan ortalaması ($r=-0.372$, $p=0.001$) arasında da negatif yönde zayıf düzeyde, anlamlı bir ilişki saptanırken, ayrılmaya ilişkin tutum alt ölçeği puan ortalaması ($r=-0.048$, $p=0.681$) arasında negatif yönde çok zayıf anlamsız bir korelasyon belirlenmiştir.

Table 9: Erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği ile Sosyo-Demografik Özelliklerin Karşılaştırma Sonuçları

		TCRTÖ	Test Değeri	p	
		n	Ort ±SS	X ^{2*}	
Gelir düzeyi	Gelir giderden az	25	149.08±11.84	7.445	0.024
	Gelir gidere eşit	66	147.30±18.40		
	Gelir gidenden fazla	21	134.47±20.27		
Evlilik süresi	0-5 yıl	40	144.00±15.18	4.704	0.195
	5-10 yıl	24	148.66±25.42		
	10-15 yıl	21	148.90±18.61		
	15 yıl ve üstü	27	143.74±14.52		
Mesleği	Akademisyen	27	153.40±16.40	12.794	0.005
	Memur	69	140.94±18.08		
	Temizlik personeli	2	140.50±7.77		
	Güvenlik personeli	14	151.78±16.81		
Çocuk sayısı	Bir	53	146.01±20.52	2.490	0.477
	İki	46	143.52±15.69		
	Üç	6	145.66±19.14		
	Yok	7	151.14±15.51		
			Z**	p	
Eğitim durumu	Lise	10	154.20±14.65	-1.614	0.107
	Üniversite ve üstü	102	144.42±18.31		
Nasıl evlendiği	Anlaşarak	96	147.92±15.97	-3.337	0.001
	Görücü usulü	16	129.50±22.76		
			r***	p	
Evlenme yaşı		112	27.97±3.59	0.183	0.053
Yaş		112	38.84±8.01	0.028	0.772

* Kruskal-Wallis H (χ^2 değeri), **Mann-Whitney U (Z değeri), ***Spearman korelasyonu (r)

Tablo 9’da görüldüğü gibi erkeklerin eğitim durumu, evlilik süresi ve çocuk sayısı ile TCRTÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmazken ($p>0.05$), gelir düzeyi ve mesleği arasında istatistiksel anlamda farklılık saptandı ($p<0.05$). Gelir düzeyi düşük olanların TCRTÖ puan ortalamaları (149.08±11.84), gelir düzeyi eşit olandan (147.30±18.40) ve geliri giderinden fazla (134.47±20.27) olanda daha yüksek olup istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı ($X^2=7.445$, $p=0.024$). Akademisyen mesleğine sahip evli erkek bireylerin diğer meslek gruplarına göre TCRTÖ puan ortalamaları ise (153.40±16.40) daha yüksek olup istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edildi ($X^2=12.794$, $p=0.005$). Erkek bireylerin evlenme biçimleri ile TCRTÖ puan ortalaması arasında da istatistiksel anlamda farklılık saptandı ($Z=367.00$, $p=0.001$). Eşi ile anlaşarak evlenen erkeklerin TCRTÖ puan ortalaması

(147.92±15.97) eşi ile görücü usulü evlenen erkeklerin TCRTÖ puan ortalamasından (129.50±22.76)) daha yüksek olup istatistiksel anlamda farklılık saptandı ($p<0.05$). Diğer taraftan yaş ile TCRTÖ ($r=0.028$, $p=0.772$) arasında ve evlenme yaşı ile TCRTÖ ($r=0.183$, $p=0.053$) arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Tablo 9). Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların gelir durumu ile TCRTÖ arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir ($X^2=0.812$, $p=0.666$).

Tablo 10: Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Sosyo-Demografik Özelliklerin Karşılaştırma Sonuçları

		TCRTÖ		Test Değeri	p
		n	Ort ±SS	X ^{2*}	
Eğitim durumu	Ortaöğretim	5	136.4±15.97	14.570	0.001
	Lise	7	144.57±11.91		
	Üniversite ve üstü	64	159.73±13.50		
Gelir düzeyi	Gelir giderden az	12	151.25±17.13	13.679	0.001
	Gelir gidere eşit	46	154.23±15.30		
	Gelir gidenden fazla	18	167.05±6.45		
Evlilik süresi	0-5 yıl	27	163.77±8.23	12.235	0.007
	5-10 yıl	16	155.81±13.35		
	10-15 yıl	15	158.86±13.86		
	15 yıl ve üstü	18	145.50±19.13		
Mesleği	Akademisyen	25	166.36±6.69	22.263	0.001
	Memur	36	154.97±15.70		
	Temizlik personeli	5	145.00±15.84		
	Güvenlik personeli	10	145.40±14.65		
Çocuk sayısı	Bir	36	159.33±15.38	10.465	0.015
	İki	23	148.78±15.29		
	Üç	6	164.50±2.50		
	Yok	11	161.09±11.47		
Nasıl evlendiği	Anlaşarak	62	158.87±14.41	Z**	p
	Görücü usulü	14	147.64±15.02	-2.662	0.008
Evlenme yaşı		76	26.60±5.60	r***	p
Yaş		76	36.73±6.89	0.577	0.000
				-0.066	0.572

* Kruskal-Wallis H (χ^2 değeri), **Mann-Whitney U (Z değeri), ***Spearman korelasyonu (r)

Tablo 10'da görüldüğü gibi kadınların eğitim durumu, gelir düzeyi, evlilik süresi, mesleği ve çocuk sayısı ile TCRTÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptandı ($p<0.05$). Evli kadın bireylerin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların, geliri giderinden fazla, evlilik süresi ilk beş yıl içinde olanların, akademisyen mesleğine sahip ve çocuk sayısı üç olanların TCRTÖ puan ortalamaları diğerlerine göre daha yüksek bulunmuştur. Kadın bireylerin evlenme biçimleri ile TCRTÖ puan ortalaması arasında da istatistiksel anlamda farklılık saptandı ($Z=-2.662$, $p=0.008$). Eşi ile anlaşarak evlenen kadınların TCRTÖ puan ortalaması (158.87±14.41) eşi ile görücü usulü evlenen kadınların TCRTÖ puan ortalamasından (147.64±15.02)) daha yüksek olup istatistiksel anlamda farklılık saptandı ($p<0.05$). Diğer taraftan kadınların yaş ile TCRTÖ ($r=-0.066$, $p=0.572$) arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken, evlenme yaşı ile TCRTÖ ($r=0.577$, $p=0.001$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 11: Erkeklerin Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumu ile Bazı Değişkenlerin Özelliklerin Karşılaştırma Sonuçları

		EKYŞTÖ		Test Değeri	p
		n	Ort ±SS	X ^{2*}	
Gelir düzeyi	Gelir giderden az	25	28.56±9.22	6.572	0.037
	Gelir gidere eşit	66	30.19±6.51		
	Gelir gidenden fazla	21	33.04±6.92		
Evlilik süresi	0-5 yıl	40	30.27±4.41	2.016	0.569
	5-10 yıl	24	30.95±8.40		
	10-15 yıl	21	27.95±7.69		
	15 yıl ve üstü	27	31.85±9.28		
Mesleği	Akademisyen	27	29.81±7.37	0.351	0.950
	Memur	69	30.92±7.48		
	Temizlik personeli	2	25.50±14.84		
	Güvenlik personeli	14	29.35±5.98		
Çocuk sayısı	Bir	53	30.62±6.54	0.715	0.870
	İki	46	29.89±8.39		
	Üç	6	31.83±9.4		
	Yok	7	30.28±4.34		

				Z**	
Eğitim durumu	Lise	10	27.23±6.97	-1.111	0.267
	Üniversite ve üstü	102	30.66±7.35		
	Anlaşarak	96	29.58±6.87		
Nasıl evlendiği	Görücü usulü	16	35.06±8.54	-2.669	0.007
				r***	p
Evlenme yaşı		112	27.97±3.59	0.045	0.640
Yaş		112	38.84±8.01	0.139	0.142

* Kruskal-Wallis H (χ^2 değeri), **Mann-Whitney U (Z değeri), ***Spearman korelasyonu (r)

Tablo 11’de görüldüğü gibi evli erkek bireylerin eğitim durumu, evlilik süresi, mesleği ve çocuk sayısı ile EKYSÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmazken ($p>0.05$), gelir düzeyi arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Gelir düzeyi arasındaki bu farkın gelir düzeyi düşük olanlardan kaynaklandığı görülmektedir. Gelir düzeyi yükseldikçe kadına yönelik şiddete ilişkin tutumun arttığı görülmektedir. Evli erkek bireylerin evlenme biçimleri ile EKYSÖ puan ortalaması arasında istatistiksel anlamda farklılık saptanmıştır ($Z=-2.669$, $p=0.007$). Ayrıca erkeklerin yaş ortalamaları ile EKYSÖ ($r=0.139$, $p=0.142$) arasında, evlenme yaşı ile EKYSÖ ($r=-0.045$, $p=0.640$) arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Aşağıdaki Tablo 12’de görüldüğü gibi kadınların gelir düzeyi, evlilik süresi, mesleği çocuk sayısı ve evlenme biçimi ile EKYSÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmazken ($p>0.05$), eğitim durumu arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Kadınların yaş ortalamaları ile EKYSÖ ($r=0.058$, $p=0.620$) arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken, evlenme yaşı ile EKYSÖ ($r=-0.366$, $p=0.001$) arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 12: Kadınların Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumu ile Sosyo-Demografik Özelliklerin Karşılaştırma Sonuçları

		EKYSÖ		Test Değeri	p
		n	Ort ±SS	KWX ^{2*}	
Eğitim durumu	Ortaöğretim	5	35.20±13.55	11.259	0.004
	Lise	7	32.71±4.57		
	Üniversite ve üstü	64	25.98±6.16		
Gelir düzeyi	Gelir gıderden az	12	28.50±5.09	1.264	0.532
	Gelir gıdere eşit	46	27.58±7.66		
	Gelir gıdenden fazla	18	25.38±7.13		
Evlilik süresi	0-5 yıl	27	25.85±6.78	5.495	0.139
	5-10 yıl	16	26.06±5.80		
	10-15 yıl	15	27.73±9.00		
	15 yıl ve üstü	18	29.83±7.03		
Mesleği	Akademisyen	25	24.72±6.64	5.540	0.136
	Memur	36	27.44±6.02		
	Temizlik personeli	5	28.20±9.88		
	Güvenlik personeli	10	32.10±9.10		
Çocuk sayısı	Bir	36	26.66±5.94	3.350	0.341
	İki	23	29.26±9.03		
	Üç	6	24.00±5.13		
	Yok	11	26.45±7.33		
				Z**	
Nasıl evlendiği	Anlaşarak	62	26.40±6.42	-1.752	0.080
	Görücü usulü	14	30.78±9.37		
				r***	p
Evlenme yaşı		76	26.60±5.60	-0.366	0.001
Yaş		76	36.73±6.89	0.058	0.620

* Kruskal-Wallis H (χ^2 değeri), **Mann-Whitney U (Z değeri), ***Spearman korelasyonu (r)

4. TARTIŞMA

Kadına yönelik şiddet birçok ülkede insan hakları ihlalleri ve halk sağlığı sorunu olarak görülmekte, kadın sağlığını fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan olumsuz etkilemektedir (Gölge vd. 2016; Başar & Demirci, 2015; Krantz & Moreno, 2005) Kadına yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve sosyal normlardan kaynaklandığı belirtilmektedir (Dekel vd. 2019; Demirgöz Bal, 2014). Bu nedenle, bu araştırma, evli bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarını değerlendirmek ve tutum ölçekleri üzerinde sosyodemografik özelliklerin etkisini ortaya

koymak amacıyla yapılmıştır. Toplumsal cinsiyete ilişkin tutumlar kadın şiddetine yönelik tutumları etkileyen en önemli faktörler arasındadır.

Bu faktörler içerisinde yer alan cinsiyet değişkeni ile evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar incelendiğinde; erkeklerin (30.36±7.35) kadınlara (27.21±7.19) göre evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumunun daha destekleyici olduğu saptanmıştır ($Z=-2.691$; $p=0,007$). Benzer şekilde EKYŞTÖ' nün alt boyutu olan sözel şiddete toleransta da erkeklerin kadınlara göre daha toleranslı bir tutum gösterdiği ($Z=-4.606$; $p=0,001$) tespit edilmiştir. Ancak kadın ve erkeklerin fiziksel şiddete ve ayrılmaya ilişkin tutumlarının benzer olduğu görülmüştür. Önceki çalışmalarda kadınların erkeklere göre fiziksel ve sözel şiddete ilişkin daha az toleranslı tutumlar gösterdikleri belirtilmiştir (Bora & Gölge, 2019; Ateş, 2017; Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003). Ancak ayrılmaya ilişkin tutumlar açısından değerlendirildiğinde, erkeklerin kadınlara göre evlilikte şiddete maruz kalan kadınların eşlerinden ayrılmasına daha olumsuz bir tutum gösterdikleri bulunmuştur. Yani evlilikte şiddete maruz kalan kadın eşinden ayrılmaya (boşanmaya) erkeklere oranla daha olumlu bakmaktadır (Bora & Gölge, 2019; Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003). Literatürdeki çalışma sonuçlarıyla bizim çalışma sonuçlarımız paralellik göstermekle birlikte farklı sonuçlarda elde edilmiştir. Çalışmamızdaki erkek katılımcılarla kadın katılımcıların fiziksel şiddete ve ayrılmaya ilişkin gösterdikleri tutum arasında bir farkın tespit edilmemesi kadınlar lehine olumlu bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak çalışmamızda diğer çalışma sonuçlarına benzer olarak erkeklerin kadınlara oranla evlilik içi sözel şiddeti daha kabul edilebilir bulduğu, daha az önemseydiği ve farkında olduğu gerçeğini de ortaya koymaktadır. Literatürdeki birçok çalışma erkeklerin kadınlara oranla kadına yönelik şiddete ilişkin tutumun daha kabul edici olduğu sonucuna varmıştır (Bora & Gölge, 2019; Ateş 2017; Kula, 2009; Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003). Çalışmamızın sonucunda erkek katılımcıların, kadın katılımcılara göre evlilikte kadına yönelik şiddete daha fazla tolerans göstermelerinin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutumları ve ataerkil bir yapıya sahip olduklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü ataerkil yapı erkek egemenliğine dayalıdır ve kadınlar üzerinde otorite sağlayabilmek için şiddete başvurmayı kabul edilebilir görmektedir. Ülkemizin ve dünyanın derin kanayan yarası olan kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevesinde ve şiddete sıfır tolerans prensibiyle toplumun tüm kesiminin eğitimin ilk basamağından başlanarak eğitilmesi, bu konu hakkında farkındalık kazandırılması ve şiddetin türüne bakılmaksızın şiddet uygulayanlara ciddi yaptırımların yapılması ile önenebileceği düşünülmektedir. Ayrıca kadına yönelik şiddet, sadece şiddeti uygulayan ve mağdur olan kişiyi ilgilendiren bir konu olarak değil tüm toplumu ilgilendiren bir halk sağlığı sorunu olarak görülmelidir.

Evli bireylerin cinsiyet ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları değerlendirildiğinde, çalışmamızda toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların kadın katılımcılarda (156.80±15.07), erkek katılımcılara (145.29±18.17) göre daha eşitlikçi olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($Z=-4.484$, $p=0,001$). Benzer şekilde TCRTÖ'nün tüm alt boyutlarında da kadın katılımcıların erkeklere göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Yapılan birçok çalışmada da kadınlar daha eşitlikçi tutuma sahipken, erkeklerin tutumları daha geleneksel bulunmuştur (Demir, 2019; Yayıcı & Düşmez 2016; Sweeting vd. 2014; Yoshihama vd. 2014; Çetinkaya, 2013). Bizim çalışmamız literatür bulguları ile paralellik göstermektedir. Kadın katılımcıların daha eşitlikçi tutuma sahip olmalarının, günümüzde kadınların eğitim düzeylerinin artış göstermesi, geçmişe oranla eğitim alanında erkekler arasındaki farkın azalması, eğitimleri sayesinde çalışma hayatına aktif ve özgüven içinde katılmaları, kendi ayakları üzerinde durmaları, kadın hakları ve kadın-erkek eşitliği konusunda daha bilgili ve bilinçli olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Ancak bu tutumun artması ve sürdürülebilirliği için ilgili kamu kurumlarının erkeklerin eğitilmesi ve kadınların desteklenmesi konusunda rol oynamaları gerekmektedir. Erkeklerin geleneksel tutumlarının ise; toplumumuzun ataerkil bir kültüre sahip olmasından, toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi ile erkeğe daha güçlü ve daha özgürce davranabileceği mesajının verilmesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Ülkemizde literatür incelendiğinde, evli kadın ve erkeklerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ile evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmaların daha çok üniversite öğrencilerinde yapıldığı görülmüştür. Özpulat (2017)'in üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip öğrencilerin şiddete eğiliminin azaldığı belirlenmiştir. Uçar vd. (2017)'nin yaptığı çalışmada ise üniversite öğrencilerinde geleneksel toplumsal cinsiyet algısı arttıkça fiziksel şiddete eğiliminin arttığı belirtilmiştir. Diğer bir araştırmada toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum arttıkça kadına yönelik şiddet tutumunda arttığı tespit edilmiştir.

Yani toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin (eşitlikçi) tutumu yüksek olan kişilerin, kadına yönelik şiddeti diğerlerine göre onaylamadığı belirtilmiştir (Ateş, 2017). Araştırmamızda ise katılımcıların (evli kadın ve erkek bireylerin) toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ile evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-0.344$, $p=0.001$). Buna göre katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutumu arttıkça evlilikte kadına yönelik şiddeti destekleme oranlarının azaldığı saptanmıştır. Ayrıca evli kadınların eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumu arttıkça EKYSÖ'nin alt boyutları olan sözel şiddete ve fiziksel şiddete ilişkin toleransı azalmaktadır. Ancak erkeğin kadına şiddet uygulaması sonrası ayrılmaya ilişkin tutumu arasında bir ilişki tespit edilmemiştir. Evli erkeklerde de kadın katılımcılara benzer şekilde eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumu arttıkça sözel şiddet ve fiziksel şiddete ilişkin tolerans azalma göstermektedir. Kadınların tutumundan farklı olarak evli erkeklerin eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumu arttıkça, kadına yönelik şiddet sonrasında ayrılmaya ilişkin olumsuz tutumlara sahip olduğu belirlenmiştir. Yani evli erkekler şiddet sonrasında kadının boşanmasını olumlu karşılamamaktadır. Demir (2019)'in yaptığı çalışmada evli kadın ve erkeklerde eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısı arttıkça, kadına yönelik şiddete (özellikle bedene ve kimliğe yönelik şiddete) karşı olmaları da artmaktadır. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumu arttıkça kadına yönelik şiddete karşı eğilimin azaldığını söyleyebiliriz. Çalışmamızın sonuçları ile literatür sonuçları benzerlik göstermektedir.

Erkek katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ölçeği ile bazı sosyo-demografik özelliklerin karşılaştırma sonuçları incelendiğinde, erkeklerin eğitim durumunun toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu etkilemediği görülmüştür. Ancak yapılan birçok çalışmada üniversite mezunu erkeklerin özellikle ilkökul mezunu erkekler göre daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğu belirtilmiştir (Demir, 2019; Özmete & Yanardağ 2016). Araştırma sonuçlarımızın literatür ile farklılık göstermesinin nedeni araştırma kapsamına alınan evli erkekler arasında ilkökul mezunu olanların bulunmayışı ve büyük çoğunluğunun üniversite mezunu olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamıza katılan evli erkeklerin gelir düzeyi arttıkça geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumun arttığı ancak ailenin (kadın ve erkek birlikte) gelir durumunun artması ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum arasında anlamlı bir farkın tespit edilmediği görülmüştür. Evli bireylerde yapılan çalışmada TCRTÖ'nün gelir durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği ailenin gelir durumu arttıkça evli bireylerin toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu belirtilmiştir (Kodan, 2013). Çalışmamızın sonuçları ile literatür sonucu farklılık göstermektedir. Bu sonuç bize, çalışma grubumuzdaki evli erkeklerin eşlerinin çalışmaması ya da maddi olarak eve katkı sağlamamasının onları eşitlikçi toplumsal cinsiyet rollerinden uzaklaştırdığını düşündürmektedir.

Araştırmamızda, evli erkeklerin mesleği ile TCRTÖ arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Akademisyenlerin diğer meslek gruplarına göre daha eşitlikçi bir tutuma sahip olduğu görülmüştür. Bu durum akademisyenlerin araştırmacı olması, kadın erkek eşitliği konusunda bilgi ve farkındalıklarının yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmamıza katılan evli erkeklerin eşi ile evlenme biçiminin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu etkilediği tespit edilmiştir. Eşi ile anlaşarak evlilik yapan erkeklerin görücü usulü evlilik yapanlara göre daha eşitlikçi tutumu benimsediği görülmüştür. Çalışmamızın sonuçları ile tutarlık gösteren çalışmalar da mevcuttur (Demir, 2019; Kodan, 2013).

Araştırmamızda evli erkeklerin çocuk sahibi olma ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum arasında bir fark saptanmamıştır. Ancak çocuk sahibi olmayan erkeklerin çocuk sahibi olanlara göre eşitlikçi toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum puan ortalamaları daha yüksek tespit edilmiştir. Demir (2019)'in, Özmete & Yanardağ (2016)'ın yaptığı çalışmada da, çocuk sahibi olmayan erkeklerin daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğu bulunmuştur.

Kadın katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ölçeği ile sosyo-demografik özelliklerin karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ise, araştırmamızdaki üniversite mezunu olan kadınların, ortaöğretim ve lise mezunu olan kadınlardan daha fazla eşitlikçi tutuma sahip olduğu, eğitim düzeyi yükseldikçe eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolünün arttığı tespit edilmiştir. Literatürde yapılan araştırmalarda da kadınların eğitim düzeyleri ile eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (Demir, 2019; Karakaş, 2018; Kamyılı, 2018; Ateş, 2017; Kodan, 2013; Akgül Gök, 2013). Bu sonuçlar araştırma bulgularımız ile paralellik göstermektedir. Kadınların eğitim seviyesinin yükselmesi kadın-erkek

eşitliği konusunda bilgi ve farkındalığın artması ile kadınlara çağdaş bir bakış açısı sağladığı ve bu nedenle kadınların daha eşitlikçi bir tutum benimsediği düşünülebilir.

Araştırmamızdaki diğer bir bulgu, evli kadınların gelir düzeylerinin artması ile eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutumunda artması yönündedir. Karakaş (2018)'in yaptığı çalışmada da evli kadınların gelir düzeyi arttıkça, daha fazla eşitlikçi tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Gelir düzeyinin artması kadının ekonomik yönden güçlü olduğunu, toplumsal cinsiyet kalıbının dışına çıkarak özgüveni yüksek güçlü bir kadın profilini oluşturduğunu düşündürmektedir.

Araştırmamızdaki evli kadınların eşi ile anlaşarak evlenenlerin daha fazla eşitlikçi tutuma sahip oldukları bulunmuştur. Literatür incelendiğinde bu çalışmadaki bulguya benzer çalışmanın (Karakaş, 2018) yanı sıra evli kadınların evlenme biçimi ile toplumsal cinsiyet algısı arasında bir farkın olmadığını (Demir, 2019) tespit eden araştırma bulgusu da tespit edilmiştir.

Araştırmamızda üç çocuğu olan evli kadınların diğerlerine göre daha eşitlikçi bir tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Karakaş (2018) ve Kodan (2013)' çalışmasında çocuk sahibi olmayan kadınların daha fazla eşitlikçi tutuma sahip olduklarını saptamıştır. Demir (2019)'in çalışmasında evli kadınların çocuk sahibi olma durumu ile toplumsal cinsiyet algısının etkilenmediği belirlenmiştir. Kamışlı (2018)'nin çalışmasında ise tek çocuğu olanların daha eşitlikçi bir tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür sonuçları incelendiğinde farklı sonuçların elde edildiği görülmüştür.

Araştırmamızdaki evli kadınların yaş ile TCRTÖ arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken, evlenme yaşı ile TCRTÖ arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yani kadınların evlenme yaşı arttıkça daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırmamızdaki evli erkeklerin ise yaş, evlenme yaşı ile TCRTÖ arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Çalışma bulgularımızı benzer çalışmaya ulaşılamamıştır. Diğer taraftan araştırmamızdaki evli bireylerin yaş ile TCRTÖ ($r=-0.076$, $p=0.290$) arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken ve evlenme yaşı ile TCRTÖ ($r=0.202$, $p=0.005$) arasında pozitif yönde çok zayıf bir ilişki bulunmuştur. Kodan (2013)'nin çalışmasında katılımcıların (evli erkek ya da kadın) yaşı arttıkça toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha geleneksel bir tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Ateş (2017)'in çalışmasında ise bizim çalışmamıza benzer şekilde yaş ile toplumsal cinsiyet rolleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Erkek katılımcıların evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği ile sosyo-demografik özelliklerin karşılaştırma sonuçları incelendiğinde; araştırmamıza katılan evli erkeklerin yaş ile evlilikte kadına yönelik şiddet arasında bir ilişki bulunmamıştır. Akkuş & Yıldırım (2018)'in çalışmasında da yaşın kadına fiziksel şiddet uygulama davranışı üzerinde anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Araştırmamıza katılan evli erkeklerin gelir düzeyi yüksek olanların diğerlerine göre evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumunun arttığı tespit edilmiştir. Yapılan bir çalışmada erkek bireylerin aylık gelirinin kadına yönelik fiziksel şiddet uygulama davranışı üzerinde etkili bir faktör olmadığı belirlenmiştir (Akkuş & Yıldırım, 2018). Başka bir çalışmada da ailenin aylık gelir düzeyi, evlilikte kadına yönelik şiddet ve ayrılmaya ilişkin tutumları yordamamıştır (Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003). Başka bir çalışmada evli erkeklerin gelir düzeyinin kadına yönelik şiddetle ilgili tutumlarını etkilemediği tespit edilmiştir (Demir, 2019). Çalışma bulgumuzun literatür bulguları ile farklılık göstermesinin nedenin araştırmamızdaki gelir düzeyi yüksek olan erkeklerin eşlerinin ekonomik özgürlüğe sahip olmadığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamıza katılan evli erkeklerin eğitim düzeyi ile kadına yönelik şiddet arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Yapılan bir çalışmada eğitim düzeyi yüksek olan erkek katılımcıların diğerlerine göre daha fazla fiziksel şiddete karşı oldukları ve kadının eşinden ayrılmasına daha olumlu baktıkları belirlenmiştir (Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003). Yapılan başka bir çalışmada da ilkökul mezunu olanların kadına yönelik şiddete karşı olmadıkları, lise ve üniversite mezunu erkeklerin kadına yönelik şiddete karşı oldukları belirlenmiştir (Demir, 2019). Genç vd. (2019)'nin çalışmasında da lise ve üniversite mezunlarının kadına yönelik şiddete karşı oldukları, ilkökul mezunu erkeklerin ise kadına yönelik şiddete karşı olmadıkları bildirilmiştir. Akkuş ve Yıldırım (2018)'in çalışmasında eğitim düzeyi yükseldikçe şiddet uygulamalarının azaldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmayı destekleyen çalışmalar mevcuttur (Shrivastava, 2013; Yaman Efe & Ayaz, 2010). Literatür sonuçları erkeklerin eğitim seviyesinin yükselmesi durumunda kadına yönelik özellikle fiziksel şiddetin azalacağını göstermektedir. Bizim araştırmamızda erkek

katılımcılarının büyük çoğunluğunun eğitim düzeyinin yüksek olması nedeniyle literatür sonuçlarıyla farklılık gösterdiği düşünülmektedir.

Araştırmamıza katılan evli erkeklerin çocuk sayısı ile evlilikte kadına yönelik şiddetle ilgili tutum arasında bir fark tespit edilmemiştir. Demir (2019)'in çalışmasında da çocuk sahibi olma durumunun bedene yönelik şiddetle ilgili tutumları etkilemediği belirlenmiştir. Akkuş & Yıldırım (2018)'in çalışmasında kadına yönelik fiziksel şiddetin çocuk sahibi olma durumu ile ilişkisi incelendiğinde, istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmamızla paralellik gösteren literatür sonuçları değerlendirildiğinde çocuk sahibi olma durumunun kadına yönelik özellikle fiziksel şiddet tutumunu etkilemediği görülmektedir.

Araştırmamıza katılan evli erkeklerin eşleri ile anlaşarak evlenme biçimi, evlilikte kadına yönelik şiddet tutumunu etkileyen bir değişkendir. Eşi ile isteyerek/anlaşarak evlenen erkeklerin, görücü usulü ile evlenenlere göre daha fazla kadına yönelik şiddete karşı bir tutum gösterdikleri belirlenmiştir. Çalışmamızın bulgusuna benzer olarak Demir (2019)'in çalışmasında da eşleri ile isteyerek evlenen erkeklerin kadına yönelik şiddete karşı oldukları bildirilmiştir. Başka bir araştırmada da eşi ile anlaşarak evlenen erkeklerin kadına yönelik şiddete karşı oldukları tespit edilmiştir (Genç vd. 2019). Araştırma sonuçları erkeklerin anlaşarak/isteyerek yaptığı evliliklerde kadına yönelik şiddete karşı bir tutum gösterdiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bunun nedenin kişilerin evlenmeden önce birbirlerini daha iyi tanıma fırsatlarının olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kadın katılımcıların evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği ile bazı sosyo-demografik özelliklerin karşılaştırma sonuçları incelendiğinde; evli kadınların yaş, gelir düzeyi, evlilik süresi, mesleği, evlenme biçimi ve çocuk sayısı ile evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Ancak evlenme yaşı arttıkça evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumların azaldığı tespit edilmiştir. Demir (2019)'in yaptığı çalışmada evli kadınların çocuk sahibi olma durumu, gelir düzeyi ve kadınların eşi ile evlenme biçimleri, kadına yönelik şiddetle ilgili tutumları etkilemediği belirlenmiştir. Literatür sonucunun araştırma bulgumuzu desteklediği görülmektedir.

Araştırmamızın diğer bulgusu da kadınların eğitim düzeyi arttıkça evlilikte kadına yönelik şiddete karşı tutum göstermeleridir. Yapılan bir çalışmada evli kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe fiziksel şiddete daha fazla karşı oldukları saptanmıştır (Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003). Yapılan başka bir çalışmada ise eğitim düzeyinin kadınların şiddet algısını önemli düzeyde etkilediği belirtilmiştir. Bedir vd. (2017)'nin yaptığı çalışmada eğitim düzeyi arttıkça kadınların şiddete karşı bir algıya sahip olduğu tespit edilmiştir. Demir (2019)'in yaptığı araştırmada ilkökul mezunu evli kadınların kadına yönelik şiddete karşı olmadıkları, lise ve üniversite mezunu evli kadınların ise kadına yönelik şiddete karşı oldukları tespit edilmiştir. Literatür ve araştırma sonuçlarımız benzerlik göstermektedir. Kadınların eğitim düzeyinin artması ile, kadınların sahip oldukları sosyoekonomik koşulların iyileştiği, özgüvenlerinin arttığı, şiddete karşı kendilerini savunacak güç, bilgi ve farkındalığa sahip olduğu değerlendirilmektedir.

Araştırmamızın önemli bir bulgusu da katılımcıların büyük çoğunluğunun sağlık çalışanlarının şiddete uğrayan kadına danışmanlık verebilecek bilgi ve donanıma sahip olması gerektiğini ifade etmeleridir. Ancak, yapılan çalışmalarda sağlık çalışanlarının (doktor, hemşire vb) partner/eş şiddeti hakkında soru sorma ve buna maruz kalan kadınlara yardım etme konusunda güven eksikliği yaşadıkları bildirilmektedir (Duman vd.2016; Shearer & Bhandari 2008). Bu nedenle sağlık çalışanlarının, mesleki eğitimleri sırasında toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddet konularının eğitim müfredatına eklenmesi, konuya ilişkin farkındalık kazandırılması, eğitim içeriğinin sürekli olarak kongre, konferans gibi sosyal programlarla desteklenmesi önem kazanmaktadır. Yapılan bir çalışmada, partner şiddetine maruz kalan kadınları kolayca tespit etmek ve kadınlara yardımcı olmak için gereken bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik sağlık çalışanlarına The EDUCATE Investigators (2019) tarafından partner şiddetine yönelik eğitim programı geliştirilmiştir. Sprague vd. (2017) nin yaptığı sistematik literatür çalışmasında ise, sağlık çalışanlarına yönelik hazırlanan yakın partner şiddet eğitim programlarının etkinliğinin değerlendirildiği, 2000 ile 2015 yılları arasındaki çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmaların %55'i olumlu program etkinliğini bildiren 65 uygun araştırma tespit edilmiştir (Sprague vd. 2017). Ülkemizde de kadına yönelik şiddet konusunda sağlık çalışanlarımıza etkili eğitim programlarının düzenlenmesi ve yaygınlaştırılmasının hayati önem taşıdığı düşünülmektedir. Çünkü ülkemizde son yıllarda kadına yönelik şiddet sonrası kadın cinayetlerinin arttığı gözlenmektedir. Bu doğrultuda başta sağlık çalışanları olmak üzere konu ile ilgili tüm disiplinlerin kadına yönelik şiddete karşı mücadele ve önleyici müdahalelerine gereksinim duyulduğu düşünülmektedir.

5. SONUÇ

Evli bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinden aldıkları ortalama puan incelendiğinde; toplumsal cinsiyete ilişkin tutumlarının eşitlikçi olduğu, evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar ölçeği alt boyutu olan fiziksel şiddete karşı toleranslarının en az olduğu, evlilik içinde şiddete uğrayan kadının ayrılmasına ilişkin tutumun ise en yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar ölçeğinden alınan puanlar cinsiyet açısından incelendiğinde, erkeklerin kadınlara göre evlilikte kadına yönelik şiddeti özellikle de sözel şiddeti daha kabul edebilir görürken, erkek ve kadınların fiziksel şiddet ve ayrılmaya ilişkin benzer tutuma sahip olduğu belirlenmiştir.

Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ölçeğinden alınan puanlar cinsiyet açısından incelendiğinde ise, kadınların erkeklere göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda evli bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu arttıkça, evlilikte kadına yönelik şiddetin azaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca hem kadınların hem de erkeklerin eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumu arttıkça sözel şiddete tolerans ve fiziksel şiddete ilişkin tutumu azalmaktadır. Ancak kadın katılımcılarda, eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumu arttıkça, erkeğin kadına şiddet uygulaması sonrası ayrılmaya ilişkin tutum arasında bir ilişki tespit edilmezken, erkek katılımcılar, kadına yönelik şiddet sonrasında ayrılmaya ilişkin olumsuz tutumlara sahip olduğu yani şiddet sonrasında kadının boşanmasını olumlu karşılamadığı tespit edilmiştir.

Evli kadınların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ile bazı değişkenler incelendiğinde; eğitim durumu, gelir düzeyi, evlilik süresi, mesleği ve çocuk sayısı ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Eğitim durumu üniversite ve üstü olanların, geliri giderinden fazla, evlilik süresi ilk beş yıl içinde olanların, akademisyen mesleğine sahip ve çocuk sayısı üç olanların TCRTÖ puan ortalamaları diğerlerine göre daha yüksek tespit edilmiştir. Eşi ile anlaşarak evlenen kadınların görücü usulü ile evlenenlere göre daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolüne sahip olduğu belirlenmiştir. Evli kadınların TCRTÖ ile yaş arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken, evlenme yaşı arttıkça eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolüne sahip olduğu bulunmuştur.

Evli erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ile bazı değişkenler incelendiğinde ise; eğitim durumu, evlilik süresi ve çocuk sayısı ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmazken, gelir düzeyi ve mesleği arasında istatistiksel anlamda farklılık saptanmıştır. Gelir düzeyi yüksek olanların daha geleneksel toplumsal cinsiyet rolüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Akademisyen mesleğine sahip evli erkeklerin daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolüne sahip olduğu belirlenmiştir. Eşi ile anlaşarak evlenen erkeklerin görücü usulü ile evlenenlere göre daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Evli erkeklerin yaş ile TCRTÖ arasında ve evlenme yaşı ile TCRTÖ arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Evli kadınların evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği ile bazı değişkenler incelendiğinde; yaş, gelir düzeyi, evlilik süresi, mesleği, evlenme biçimi ve çocuk sayısı ile evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmezken, eğitim durumu arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Eğitim düzeyi yükseldikçe şiddete karşı bir tutum sergiledikleri bulunmuştur.

Evli erkeklerin evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği ile bazı değişkenler incelendiğinde ise; yaş, evlenme yaşı, eğitim durumu, evlilik süresi, mesleği ve çocuk sayısı ile evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmazken, gelir düzeyi arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerin gelir düzeyi arttıkça kadına yönelik şiddete ilişkin tutumun arttığı tespit edilmiştir. Eşi ile anlaşarak evlenen erkeklerin görücü usulü ile evlenenlere göre evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumun azaldığı saptanmıştır.

5.1. Öneriler

Elde edilen bulgular ışığında; kadınlara göre erkeklerin kadına şiddete yönelik tutumları (özellikle sözel şiddet) daha kabul edici ve eşitlikçi toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları daha düşük olduğundan özellikle erkeklere yönelik erken yaşta eğitici ve bu konudaki farkındalıklarını artıracak çalışmaların yürütülmesi önerilmektedir.

Eğitim düzeyi üniversite ve üzeri olanların eşitlikçi toplumsal cinsiyet ve evlilikte kadına yönelik şiddete karşı tutumu daha yüksek tespit edildiğinden, bireylerin eğitim düzeyini yükseltmeye yönelik çalışmaların yapılması önerilir.

Ülkenin genelinde ve farklı bölgelerinde bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların evlilikte kadına yönelik şiddeti nasıl etkilediğine ilişkin nitel araştırmalar yapılabilir.

Kadına yönelik şiddeti önlemek ve eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutuma sahip bireyler yetiştirmek için okullarda eğitimin her kademesinde yaşa özgü programlarla ilgili konulara yer verilmesi önerilir.

Görsel, yazılı ve sosyal medyada kadına şiddete karşı çıkan ve eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumu benimseyen kamu spotlarına yer verilmelidir.

Kadına yönelik şiddet toplumda yaşayan bütün insanların sorunudur. Kadına yönelik şiddete yaklaşımda multidisipliner bir yaklaşım sergilenmelidir.

Şiddete maruz kalan kadının başvurduğu ilk kurum sağlık kuruluşlarıdır. Sağlık kuruluşlarında çalışan tüm profesyonellere şiddete maruz kalan kadını tanımaları ve kadına nasıl yardım edecekleri konusunda danışmanlık eğitimleri düzenlenmelidir. Ayrıca toplumun her kesimine ulaşabilen ve görev yapan (evde, okulda, işyerlerinde, fabrikalarda vb.) halk sağlığı hemşirelerinin kadına şiddet ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığı konusunda yüksek riskli bölgeleri tarayıp koruyucu önlemlere yönelik eylem planları oluşturması önerilmektedir.

Bu çalışmanın örneklemini bir üniversitede görev yapan evli bireyler oluşturmaktadır. Literatür incelendiğinde bu tür çalışmaların daha çok üniversite öğrencilerinde yapıldığı evli bireylere yönelik çalışmaların çok kısıtlı olduğu görülmüştür. Benzer çalışmaların evli bireylerde yürütülmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Acar, A. (2019). "Erkeklerde kadına yönelik şiddet davranışları ve toplumsal cinsiyet tutumu; Bolu ili Kırısık örneği", Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

Akgül Gök, F. (2013). "Evli kadın ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili algılarının aile işlevlerine yansması", Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Akkuş, S., & Yıldırım, Ş. (2018). "Erkeklerin kadına yönelik fiziksel şiddet uygulamasına etki eden faktörlerin incelenmesi", Gaziantep University Journal of Social Sciences, 17(4),1368-1388.

Ateş, A.P. (2017). "Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları: Dicle Üniversitesi Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

Atilla Demir, S., & Nam, D. (2014). "Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemede erkeğin rolü", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(3), 211-227.

Aytaç, S., & Öngen, B. (2013). "Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi", Sosyoloji Konferansları, 48(2), 1-18.

Başar, F., & Demirci, N. (2015). "Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet", KASHED, 2(1), 41-52

Baykal, T. (2008). "Ailede kadına yönelik fiziksel şiddet, bu şiddete ilişkin tutumlar ve kadının şiddet yaşantısı", Doktora Tezi, Ege Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Bedir, N., Ekerbiçer, H.Ç., İnci, M.B., Köse, E., Karatepe, T.U, Demirbaş M & vd. (2017). "Sakarya'da yaşayan bir grup kadının şiddet algı durumları ve bunu etkileyen faktörler", Sakarya Med J., 7(4),188-196.

Boonzaier, F., & de la Rey, C. (2004). "Woman abuse: The construction of gender in women and men's narratives of violence", South African Journal of Psychology, 34(3), 443-463.

Bora, A., & Gölge, Z.B. (2019). "Evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumların cinsiyet, eğitim durumu ve şiddet yaşantıları ile ilişkisinin incelenmesi", Türkiye Klinikleri J Foren Sci Leg Med., 16(2), 88-97

Bulut, M.B. (2015). "Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumları", The Journal of Academic Social Science, 3(17), 403-415.

- Çetinkaya, S. K. (2013). "Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi", *Nesne Psikoloji Dergisi (NPD)*, 1(2), 21-43.
- Davas Aksana, H.A, Ergin, I., Hassoy, H., Durusoy, R., & Çiçeklioğlu, M. (2011). "Müfredata eklenen bir dersin ikinci sınıf tıp öğrencilerinin kadına yönelik şiddetle ilgili bilgi ve tutumlarına etkilerinin değerlendirilmesi", *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 9(3), 144-156.
- Dekel, B., Abrahams, N., & Andipatin, M. (2019). "Exploring the intersection between violence against women and children from the perspective of parents convicted of child homicide", *Journal of Family Violence*, 34, 9–20.
- Demir, D. (2019). "Kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet: evli kadın ve erkeklerde algı, tutum ve yaşantıların incelenmesi", *Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale*.
- Demirgöz Bal, M. (2014). "Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine genel bakış", *KASHED*, 1(1), 15-28.
- Dişsiz, M., & Hotun Şahin, N. (2008). "Evrensel bir kadın sağlığı sorunu: kadına yönelik şiddet", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1(1), 50-58.
- Duman, N.B., Büyükgöneç, L., Güngör, T., Yılmazel, G., Topuz, Ş., & Koçak, D.Y. (2016). "Sağlık çalışanlarının kadına yönelik şiddet algılayışı ve etkileyen faktörler", *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 13(4), 154-159.
- Educate Investigators. (2019). "A Qualitative evaluation of the implementation of an intimate partner violence education program in fracture clinic", *Journal of Family Violence*, 34, 621–630.
- Genç, Y., Altıparmak, B.İ., & Gündüz, U.D. (2019). "Kadına yönelik şiddetin erkekler tarafından değerlendirilmesi: Sakarya Örneği", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 391-408.
- Gölge, Z.B., Sanal, Y., Yavuz, S., & Arslanoğlu Çetin, E. (2016). "Attitudes toward wife abuse of police officers and judiciary members in Turkey: profession, gender, ambivalent sexism and sex roles", *J Fam Violence*, 31(6), 785-96.
- Karakaş, D. (2018). "Evli kadınların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının evlilik uyumuna etkisi", *Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun*.
- Kepir-Savoly, D., Ulaş, Ö., & Demirtaş-Zorbaz, S. (2014). "Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerini etkileyen etmenler", *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(42), 173-183.
- Kılıç, B., Korkmaz, M., Aras, G., Yücel, A.S., Gümüşdağ, H., & Kartal, A. (2014). "Fiziksel şiddet gören kadınlarda ortopedik travmalar ve şiddete uğrayan kadınların şiddet algısının toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı açısından uygulamalı bir örneği", *Akademik Bakış Dergisi*, 41,1-19
- Kodan, S. (2013). "Evli bireylerin evlilik kalitesi toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi", *Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Erzurum*.
- Krantz, G., & Moreno, C. (2005). "Violence against women", *J Epidemiol Community Health*, 59, 818–821.
- Kula, A. (2009). "Kocaeli üniversitesi 2008-2009 akademik yılı 1. ve 6. sınıf tıp öğrencilerinin evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları", *Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli*.
- Özmete, E., Yanardağ, Z.M. (2016). "Erkeklerin bakış açısıyla toplumsal cinsiyet rolleri: kadın ve erkek olmanın değeri", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(1), 91-107.
- Özpulat, F. (2017). "Hemşirelik öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki", *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2),151-161.
- Sakallı-Uğurlu, N., & Ulu, S. (2003). "Attitudes towards violence against women in marriage: the effects of ambivalence sexism, age, education and income levels", *Turkish Psychological Review*, 6(11-12), 53-65.

- Shearer, H. M., & Bhandari, M. (2008). "Ontario chiropractors' knowledge, attitudes, and beliefs about intimate partner violence among their patients: A cross-sectional survey", *Journal of Manipulative and Physiological Therapeutics*, 31(6), 424-433.
- Shrivastava, P.S., & Shrivastava, S.R. (2013). "A study of spousal domestic violence in an urban slum of Mumbai", *Int J Prev Med.*, 4, 27-32.
- Sis Çelik, A., Pasinlioğlu, T., Tan, G., & Koyuncu, H. (2013). "Üniversite öğrencilerinin cinsiyet eşitliği tutumlarının belirlenmesi", *F.N. Hem. Derg.*, 21(3), 181-186.
- Sprague, S., Swaminathan, A., Slobogean, G.P., Spurr, H., Arseneau, E., Raveendran, L., Memon, M., Scott, T., Agarwal, G., & Bhandari, M. (2017). "A scoping review of intimate partner violence educational programs for health care professionals", *Women & Health*, 58(10), 1192-1206.
- Sweeting, H., Bhaskar, A., Benzeval, M., Popham, F., & Hunt, K. (2014). "Changing gender roles and attitudes and their implications for well-being around the new millennium", *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 49(5), 791-809.
- Uçar, T., Derya, Y.A., Karaaslan, T. & Tunç Ö. A. (2017). "Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve şiddet davranışları", *STED*, 26(3), 96-103.
- Yaman Efe, Ş., & Ayaz, S. (2010)." Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*", 11(1), 23-29.
- Yaycı, L., & Düşmez, İ. (2016). "Üniversite öğrencilerinin cinsiyet rolleri tutumları ve atılganlık düzeylerinin bazı demografik özelliklere göre incelenmesi", *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 34-62.
- Yoshihama, M., Blazeovski, J. & Bybee, D. (2014). "Enculturation and attitudes toward intimate partner violence and gender roles in an Asian Indian population: implications for community-based prevention", *American Journal of Community Psychology*, 53(3-4), 249-260.

